

KATALOG ZNANJA

1. IME PREDMETA

GASTRONOMIJA

2. SPLOŠNI CILJI PREDMETA

Splošni cilji predmeta so:

- spoznati obdobja in pomembne prelomnice v razvoju gastronomije;
- razviti sposobnost za vključevanje trendov s področja gastronomije v svoje delo;
- razumeti vlogo hrane pri zadovoljevanju potreb (fiziološko, psihološko in socialno vlogo hrane) ter preprečevanju nastanka kroničnih nenalezljivih bolezni (KNB);
- razviti sposobnost ravnanja v skladu z načeli trajnostnega razvoja;
- poiskati strokovne informacije v slovenskem in tujem jeziku in jih interpretirati.

Specifično strokovno usmerjeni cilji so:

- razumeti sistematiko živil, njihovo zgradbo in senzorično kakovost ter prehransko vrednost;
- uporabljati načela varne, varovalne in uravnotežene prehrane pri načrtovanju jedilnikov;
- uporabljati računalniške programe za načrtovanje prehrane ter za izračun energijske in hranilne vrednosti jedi;
- razumeti pomen evropskih in nacionalnih shem kakovosti ter zaščitene pridelkov in živil;
- izdelati enostavnejše jedilnike za raznolike ciljne skupine ter jih povezati s slovensko in mednarodno gastronomsko dediščino;
- uporabljati ukrepe za zagotavljanje kakovosti hrane in pijač ter zdravstvene neoporečnosti živil.

3. PREDMETNO SPECIFIČNE KOMPETENCE

Pri predmetu si študenti poleg generičnih pridobijo naslednje kompetence:

1. vključevanje gastronomskih načel pri oblikovanju gostinske ponudbe;
2. razvrščanje živil po različnih kriterijih ter izbiranje živil in postopkov obdelave;
3. izvajanje ukrepov za zagotavljanje varne hrane in pijač;
4. upoštevanje vloge hrane in pomena senzorične kakovosti pri načrtovanju jedilnikov;
5. načrtovanje varovalne prehrane za zmanjšanje tveganja za nastanek kroničnih nenalezljivih bolezni (KNB);

6. promoviranje slovenske in svetovne gastronomije ter gastronomske dediščine in zaščitene kmetijskih pridelkov ter njihovo umeščanje v gostinsko ponudbo ali druge oblike organizirane prehrane.

4. OPERATIVNI CILJI

INFORMATIVNI CILJI	FORMATIVNI CILJI
Študent:	Študent:
1. Vključevanje gastronomskih načel pri oblikovanju gostinske ponudbe:	
<ul style="list-style-type: none"> • pojasni pojem gastronomija; • ponazori pomen gastronomije z značilnostmi posameznih zgodovinskih obdobj; • spremlja pristope in načela sodobne gastronomije.	<ul style="list-style-type: none"> • analizira odnos do jedi in pijač ter prehranske navade skozi čas; • razlikuje med različnimi gastronomskimi pristopi; • vključi gastronomska načela pri oblikovanju obrokov za raznolike gostinske ponudbe.
2. Razvrščanje živil po različnih kriterijih ter izbiranje živil in postopkov obdelave:	
<ul style="list-style-type: none"> • razvrsti živila po prevladujočih hranilnih snoveh (beljakovinska, ogljikohidratna, maščobna); • razloži zgradbo živil (osnovne sestavine živil) in vlogo osnovnih sestavin hrane; • ugotovi značilnosti zgradbe posameznih sestavin hrane; • utemelji pomembnost vključevanja vseh skupin živil v vsakodnevno prehrano; • razvršča živila glede na vsebnost aditivov in alergenov v živilih; • utemelji načela trajnosti in ekonomičnega ravnanja z živilami.	<ul style="list-style-type: none"> • odgovorno izbira in uporablja živila glede na različne kriterije; • utemelji način uporabe živil in priprave jedi glede na prehransko kakovost; • izračuna energijsko in hranilno vrednost jedi; • presodi prehransko kakovost posameznega živila oz. jedi in obrokov; • presodi o možnosti uporabe živil, ki vsebujejo aditive in alergene; • kritično ovrednoti razmerje med gastronomsko in prehransko kakovostjo ter ceno živila/jedi; • izvaja načela ekonomičnega ravnanja z živilami («zero waste»).

3. Izvajanje ukrepov za zagotavljanje varne hrane in pijač:	
<ul style="list-style-type: none"> • spremlja zakonske predpise in načine zagotavljanja varne hrane in pijač; • utemelji pomen sistema HACCP pri zagotavljanju varne hrane; • razlikuje izvore kontaminacij in načine njihovega preprečevanja; • pojasni razlike med tehnološko koristnimi in škodljivimi mikroorganizmi ter razlike med patogenimi in zdravju neškodljivimi mikroorganizmi; • razloži posledice zastrupitve in predlaga načine njihovega preprečevanja.	<ul style="list-style-type: none"> • uporabi predpise o ustreznosti živil za zagotavljanje varne hrane; • izvaja načela HACCP sistema; • presodi o izločitvi nekakovostnih in zdravju škodljivih živil; • izbira in uporablja enostavne senzorične analize/teste za ugotavljanje kakovosti živil; • izvaja ukrepe za preprečevanje mikrobiološke, kemijske in fizikalne kontaminacije živil v skladu z zakonodajo.
4. Upoštevanje vloge hrane in pomena senzorične kakovosti pri načrtovanju jedilnikov:	
<ul style="list-style-type: none"> • razloži fiziološko, psihološko in socialno funkcijo hrane; • razloži fiziološke osnove uživanja hrane, režime prehranjevanja in pomen pravilnega načrtovanja obrokov; • razloži načela za načrtovanje jedilnikov; • pojasni pomen senzorične kakovosti hrane.	<ul style="list-style-type: none"> • uporablja gastronomsko-kulinarična načela pri načrtovanju obrokov; • kombinira jedi in pijače v obrokih/jedilnikih; • prepozna senzorične lastnosti hrane in pijač; • organizira in izvaja enostavna senzorična ocenjevanja hrane in pijač.
5. Načrtovanje varovalne prehrane za zmanjšanje tveganja za nastanek kroničnih nenalezljivih bolezni (KNB):	
<ul style="list-style-type: none"> • opiše značilnosti najpogostejših nenalezljivih kroničnih bolezni (KNB); • pojasni pomen varovalne prehrane in posledice nepravilnega prehranjevanja; • pojasni vplive posameznih živil, pijač, jedi, aditivov, postopkov priprave ter ritma prehrane na nastanek KNB;	<ul style="list-style-type: none"> • izbere ustrezna živila, jedi in postopke priprave hrane za preprečevanje KNB; • predlaga spremembe jedilnikov glede na potrebe gosta; • oceni ustreznost strežbe alkoholnih pijač gostom.

<ul style="list-style-type: none"> • pojasni vpliv in posledice prekomernega uživanja alkoholnih pijač; • utemelji načela odgovorne strežbe alkoholnih pijač.	
6. Promoviranje slovenske in svetovne gastronomije ter gastronomske dediščine in zaščitenih kmetijskih pridelkov ter njihovo umeščanje v gostinsko ponudbo ali druge oblike organizirane prehrane:	
<ul style="list-style-type: none"> • primerja najpomembnejše nacionalne gastronomije sveta in njihov vpliv na trende; • razlikuje značilnosti 24 slovenskih gastronomskih regij; • pojasni značilnosti in utemelji pomen različnih shem kakovosti; • utemelji pomen trajnosti v gastronomiji; • ovrednoti pomen sezonskih in lokalno pridelanih živil ter njihov vpliv na trajnostni razvoj; • predstavi vinsko terminologijo in osnove spajanja hrane in pijač.	<ul style="list-style-type: none"> • spremlja trende in novosti ter jih vključuje v načrtovanje gastronomske ponudbe; • promovira slovensko gastronomijo; • načrtuje jedilnike, ki temeljijo na gastronomski dediščini in vključuje sodobne trende; • v ponudbo vključuje pridelke in živila iz shem kakovosti, sezonska in lokalno pridelana živila; • predlaga spremembe v gastronomske ponudbi v skladu z načeli trajnosti.

5. OBVEZNOSTI ŠTUDENTOV IN POSEBNOSTI V IZVEDBI

Število kontaktnih ur: 50 (36 ur predavanj, 14 ur laboratorijskih vaj).

Število ur samostojnega dela študenta: 70 (študij literature in gradiv).